

91. Fedakarlık ve Diğergamlık

Fedakârlık, insanın nefsi, malı-mülkü, hatta izzet ve onuru rağmına bir kısım şeylerden vazgeçmesi, onları çok daha yüce değerlere feda etmesi anlamına gelir. Cömertliğin bir üst derecesi olan diğergamlık ise hiçbir çıkar düşüncesine dayanmadan başkalarını düşünme, başkalarının menfaatlerini kendi menfaatlerinden üstün tutma duygusudur.

Hızır (a.s)’ın ziyareti

Harun Reşit zamanında bir Zat vardı. Hızır Aleyhisselam ile her gün görüşüp sohbet ederlerdi. Bu Zat bir gün vazifesinden istifa etti. Zahid olup insanlardan ayrı yaşamaya, kimseyle görüşmeyip tek başına ibadet yapmaya başladı. Fakat istifa ettikten sonra Hızır Aleyhisselam kendisine bir gün dahi uğramaz oldu. Bu duruma zabıta âmiri çok üzüldü. Her gün sabahlara kadar Cenâb-ı Hakk’a yalvarıp, gözyaşı döktü, tevbe-istiğfar etti. Bir gece rüyasında Hızır Aleyhisselamı görüp yalvardı.

“Ey vefalı dost! Ben seninle devamlı olarak sohbet etmek maksadıyla dünya makamlarından istifa ettim. Uzlete çekilip, yalnız başıma devamlı ibadet etmeye başladım. Böylece sana kavuşurum sandım. Halbuki tam tersine seninle artık hiç görüşemedim. Beni, mübarek cemâlinize hasret bıraktınız. Acaba bunun hikmeti nedir? Yoksa bir kusur mu işledim? Bu şekilde daha ne kadar hasretinizle yanacağım?” gibi sözlerle yanıp yakılarak ağladı.

Zabıta âmirinin bu acınacak durumuna dayanamayan Hızır Aleyhisselam buyurdu ki: “Ey aziz dostum! Benim sana görünüp sohbet etmemin sebebi, yaptığın ibadetler, hayır hasenatlar değildi. Senin o mühim vazifede Müslümanların işlerini, hak ve adâlet ile idare ettiğin için sana gelip sohbet ediyordum. Hâlbuki, sen bu kıymetli vazifeyi bırakıp, Müslümanlara hizmeti terk ettin. Hatta onları adaletli olmayan birisiyle baş başa bıraktın. Sadece kendi şahsi kemalatın için bir köşeye çekildin. Kendi manevi menfaatinı Müslümanlara tercih ettin. Şimdi o adaletsiz kimse, oradaki Müslümanlara zulüm ve gayri-

meşru işler ile elem vermektedir. Şu anda onlar sıkıntı ve üzüntü içindeler. Bunlara hep sen sebep oldun. Elbette senin şahsî menfaatinin, Müslümanların umumi menfaatleri yanında kıymeti yoktur. Çünkü uzlete çekilip abdest almayı, namaz kılmayı, oruç tutmayı, zikretmeyi herkes yapabilir. Fakat makamı ile Müslümanlara hizmet etmeyi herkes yapamaz. İşte bunun için artık senin yanına gelemiyorum.” Zabıta âmiri bunları dinledikçe gözyaşları sel oluyor, bir taraftan da: “Çok doğru... Çok doğru...” diyordu. Uyanınca, istifa etmekle ne büyük bir hata yaptığını anladı. Sabah olunca derhal hükümdarın huzuruna çıkıp, eski vazifesini yeniden istedi. Hükümdar anlayışla karşılayıp, onu tekrar eski vazifesine tayin etti.

Fedakar İnsan Nasıl Olmalı?

Fedakâr bir insan, sahip olduğu, sevdiği, değer verdiği her şeyi gerektiği durumlarda hiç düşünmeden, seve seve feda eder. Hatta kendi çıkarlarından da vazgeçip her türlü zorluk ve sıkıntıya katlanarak din kardeşini kendi nefesine tercih eder. Nitekim kendi derdiyle dertlendiği kadar başkasının derdiyle de dertlenemeyenler, hakiki ruh inceliğinden mahrum kimselerdir. Bu güzel ahlâk, müminleri iman etmeyen insanlardan ayıran en önemli özelliklerden biridir.

Esasen fedakârlık, inancının gücünden kaynaklanan bir yaşam şeklidir. Fedakârlığı kendisine fitrat hâline getiren bir hak aşığı, etrafında olup biten her meseleye karşı duyarlı olur. “Ateş düştüğü yeri yakar.” düşüncesini bir kenara bırakıp “Ateş nereye düşerse düşsün önce beni yakar!” duygu ve düşüncesiyle hareket eder. Böylesi bir insan, dünyanın dört bir yanında ezilen, mazlumiyet ve mağduriyet gören, gözyaşı döken, açlık çeken, ihtiyaç sahibi insanlara karşı kendisini sorumlu hisseder ve onlara yardım elini uzatır.

Onun kitabında vurdumduymazlığa, neme-lazımcılığa yer yoktur. O, “Ben zaten kendim ihtiyaç sahibiyim. Bu tür konulara çözüm bulacak imkân ve güç sahibi pek çok insan var. Onlar düşünsünler, ilgilensinler.” şeklindeki bir

düşünceye kapalıdır. Cenâb-ı Hakk'ın, "Keşke sizden önceki nesiller içinde, dünyada düzensizliği ve haksızlığı önleyecek faziletli kimseler bulunsaydı! Onların içinden kurtardığımız pek az bir kısım bunu yaptı. Zalimler ise içinde bulundukları refahın peşine düştüler. Doğrusu onlar suçlu kimselerdi." (Hud, 11/116) ayetiyle bildirdiği "faziletli kimselerden olmak için çalışır durur.

Rabbimiz, bu fedakârane ahlâkı gösteren kullarını, dünyada iyilik ve güzellikle mükafatlandırarak, ahirette de sonsuza dek benzersiz nimetlerle ödüllendirecektir. Nitekim, "İyi ve güzel davranışlarda bulunanlara en güzel mükâfat yani cennet ile daha da fazlası olarak Allah'ın cemalini görmek var. Onların yüzlerine ne bir leke bulaşır ne de bir zillet! İşte onlar cennetlikler. Onlar orada ebedî kalacaklardır." (Yunus, 10/26) ayet-i kerimesi bu hakikati dile getirir.

Kimi insanların fedakârlıktaki ölçüsü ise "Önce benim rahatım, benim ihtiyaçlarım, benim isteklerim karşılansın, sonra başkaları için iyilik yaparım!" şeklindedir. Ancak bu hayat görüşü, Kur'an'da bildirilen fedakâr ahlâkla hiçbir şekilde bağdaşmamaktadır. Çünkü bu kişilerin fedakârlıkta bulunduklarını söyledikleri şeyler, gerçekte "sahip oldukları maddi varlıkların ihtiyaç duymadıkları kısmıdır. Bunun yokluğu kendilerini pek fazla etkilemez.

Bu tür bir davranış içinde olan kimseler, fedakâr olduklarını düşünebilirler. Şüphesiz bunlar da güzel davranışlardır. Ancak bir kişinin gerçekten fedakârlık yapmasına vesile olacak davranışlar değildir. Kur'an'da, Yüce Allah'ın razı olacağı ahlâkın, "gerektiğinde menfaatlerinden tümüyle vazgeçebilmek, hiç düşünmeden en sevdiği şeylerden feragat edebilmek" olduğu bildirilmiştir. Bu konudaki güzel ahlâk ölçüsünü Yüce Allah Kur'an'da şöyle haber vermektedir:

"Sevdiğiniz mallarınızdan Allah yolunda harcamadıkça "fazilet" mertebesine ulaşamazsınız. Bununla beraber her ne infak ederseniz, Allah mutlaka onu bilir." (Âl-i İmran, 3/92)

Son asır, dalaletlerin, helâketlerin, felaketlerin üst üste insanımızın üstüne yüklendiği bir asır olmuştur. Böylesine üst üste felaketlerin

bir insanın veya insanlık topluluğunun üstüne yüklendiği bir başka devir göstermek oldukça zordur. Günümüz insanının hak ve hakikate, Kur'ânî soluklara ihtiyacı vardır. Dolayısıyla bu işi yapacak insanların çok fedakâr olması, engin bir kulluk şuuru içinde insanımızın dertlerine şefkatli bir tabip olarak eğilmesi gerekmektedir.

Tabiri caizse bir vapur bütün ihtişamıyla karaya oturmuş durumdadır. Bunun yeniden yüzdürülmesi, büyük himmet ve büyük fedakârlık istemektedir. Nitekim her fikrî cereyan, kendi kameti kıymetine göre himmet ve ciddi fedakârlık ister. O cereyanın istediği fedakârlık, idealin ihtişamına ve azametine göre olacaktır. Yani bu asırda yapılacak fedakârlıklar, diğer dönemlerdeki fedakârlık çizgisinde cereyan ederse bizden beklenen hizmeti vermiş olamayız. Normalin çok üstünde, ancak sahabenin sergilemiş olduğu fedakârlık ölçüsünde bir cehd ve gayret gösterildiği takdirde makbul bir hizmet yapılmış olacaktır.

Günümüzde ehl-i iman ve ehl-i Kur'an, iman hakikatlerini ve İslâm esaslarını usulü dairesinde neşretmek vazifesiyle mükelleftirler. İman ve Kur'an'a ait bu vazife ise yeryüzündeki en büyük meselelerden daha mühim ve daha büyüktür. O yüzden bir mümin, bütün kuvvet, dikkat ve merakla vaktini ibadet ve İslâm'a hizmet gibi, ilim ile nefsin, talim ve terbiye ile de neslin ıslahı ve irşadı gibi meselelere ayırmalıdır. Dünya ehline güzel görünen fuzulî şeyleri manasız bilip vaktini onlarla zayi etmemelidir.

Ne bahtiyardır o kimse ki, ehl-i dünyanın görünüşte şaşaalı ve hakikatte ise kof, dışı süs içi pis olan yaşantılarına ve eğlenceden ibaret olan fuzulî meselelerine merak edip alâka duymamakta ve cazibesine aldanıp ebedî saadetini kaybetmektedir. Kıymetli vakitlerini, gelecek nesle Asrı saadet zemini hazırlama gibi ebedî saadeti vaat eden meseleler arkasında feda edenlere binlerce selam olsun.